

B E D D E N   e n   M A T R A S S E N

i n   d e   s l a a p k a m e r s   v a n   d e

W O O N H U I Z E N   i n   ‘ s - H E R T O G E N B O S C H .

Het slaappatroon van de Bosschenaren zal niet veel afgeweken hebben met dat van de overige bewoners in dit land.

We zouden wel de vraag kunnen stellen: *Waarop sliepen zij dan wel ?*

Soms was dat mede afhankelijk van de maatschappelijke en/of persoonlijke omstandigheden.

Neem nu de veroordeelden.

Niet dat de inwoners van onze stad zo slecht waren; zo erg was het nu ook weer niet.

Toch waren er altijd wel een aantal gevangenen aanwezig zowel in de *Gevangendoor* als in de militaire gevangenis *de Profoost*.

Omtrent dit laatst genoemde gebouw vonden we in het dagboek van de *Geweldiger* = dat is de onder – officier belast met de handhaving van de tucht in de gevangenis = de volgende mededeling:

Dat 1 April en 1 October de data's zijn, dat de gebruikte stroozakken van een verse inhoud worden voorzien.

Bovendien worden op deze tijdstippen de twee winterdekens geruild voor èèn zomerdeken of naar gelang het seizoen in omgekeerde volgorde.

Aan de gevangenen wordt tijdens de winterperiode ook een slaapmuts verstrekt

Het was dus geen luxe in de gevangenis.

Neen, dan hadden de Heren Officieren in het leger = volgens het *Kazernerings – Reglement* van 26 Juni 1814 = het heel wat comfortabeler.

De matrassen en de hoofdpeluw moeten gemaakt zijn van goed en dicht grijs linnen en gevuld met gekruld paardenhaar en omgeven met goede gekaarde wol.

Matras en peluw moeten een gewicht hebben van 40 Amsterdamse ponden.

De gevulde matras moet 6 voeten lang zijn en 3 voeten en 10 duimen breed.

De onderliggende stroozak moet gemaakt zijn van ruw grijs linnen en gevuld zijn met 30 pond schoon en droog tarwe of roggestroo.

Vanaf plm. het jaar 1864 had 's-Hertogenbosch ook nog een bepaalde periode enkele Stoomfabrieken tot verzuivering en versterking van Bedveren en Paardenhaar binnen zijn muren.

De prijs hiervoor was = volgens de advertentie in onze plaatselijke courant = zeer scherp berekend: 10 cent per ½ Nederlandsch Pond.

Hiervoor werden dan de nieuwe veren van schadelijke insecten en het nadelige stof door stoom in weinige ogenblikken ontdaan en gezuiverd.

Eèn der Stoomfabrieken leverde volgens een advertentie in het aangehaalde blad (jaar 1870) naast wollen; katoenen en chitsen dekens ook nog:

Geperfectioneerde Springveren Matrassen.

Eèn slaaps in de maat 1,85 el x 0,85 el voor de prijs van: f. 15,00

Twee slaaps in de maat 1,85 el x 1,25 el voor de prijs van: f. 20,00

Een Collega – Fabrikant van bovengenoemde ondernemer was tevens dephouder van de: Wollenmatrassenfabriek A. Breetveld te Delft.

Deze matrassen waren geheel met wol gevuld en wel volgens de *Oosterse Bewerking*

Door deze methode schoof de wol nimmer tot knoekels en bleven zij veerkrachtig.

De hier genoemde matrassen waren voorzien van de allerbeste

TURNHOUTCHE STORES.

De prijzen:

Eèn slaaps in de maat 1,85 el x 0,85 el 14 kilo zwaar prijs f. 20,00

Twee slaaps in de maat 1,85 el x 1,15 el 18 kilo zwaar prijs f. 24,00

Rond de 20er jaren van de vorige eeuw verschenen de eerste advertenties over matrassen in de Bossche Kranten.

Ze werden geplaatst zowel door de Nederlandse Fabrikanten als door de Bossche Woninginrichters zaken.

De nadruk in deze advertenties werd niet zozeer gelegd op de prijs van de matras maar meer op de aanbeveling om toch vooral gezond te slapen.

In het Stadsarchief van 's-Hertogenbosch bevinden zich de bescheiden van een bekende Bossche – Woningtextiel – Grossier welke zeer lang bestaan heeft.

Bij de indeling van zijn collectie vonden we in de rubriek: *Bedden - Dekens - Huishoudelijk – Textiel* uit het jaar 1912 de navolgende prijsnoteringen:

<i>Matraslinnen</i>	<i>19 cents per el.</i>
<i>Beddenbont</i>	<i>29 cents per el.</i>
<i>Kapok</i>	<i>58 cents per pond.</i>
<i>Zeeuwsche tijk</i>	<i>29 cents per el.</i>
<i>Veeren vanaf</i>	<i>60 cents per pond.</i>
<i>Beddentijk vanaf</i>	<i>75 cents per el.</i>

In het archief van deze Grossier maken we nu een grote sprong in de tijd en wel naar het jaar 1964.

ALPENGRAS.

ZEEGRAS.

CRIN - VEGETAL.

VLASBAARDVULLING.

KIPPEN - GANZEN - EENDENVEREN.

DAMASTEN EN TIJKEN

STEEKTOUW - AFNAAITOUW - KOPPELTOUW - NAALDEN - NOPPEN.

Dit magazijn was het domein van de kleine ondernemer.

Soms meer voor de klets als voor de inkoop.

Eèn van de afnemers was een = in mijn ogen althans = een oude knorrige stoffeerder maar wel een vakman eerste klas.

Ook toen al werden er kant en klare matrassen besteld via deze grossier, welke hij dan elders liet maken. Een doorn in het oog van onze vakman.

Meer dan eens plaatste hij de opmerking: *Matrassen verkopen is geen kunst; om ze te maken, daar moet je vakman voor zijn!*

We hebben gezien, dat we ook de ontwikkelingen in onze eigen branche niet tegen kunnen houden.

Onze genoemde oude baas had ook nog een ander stokpaardje.

Was de klant te lastig, of de winkelbediende niet vriendelijk genoeg, dan was steevast zijn gezegde: *wordt tijd, dat er een nieuwe matras gekocht wordt, dan zijn ze tenminste uitgeslapen.*

En op mijn oude dag, als ik bepaalde mensen ontmoet met een bijzonder humeur, denk ik wel eens hetzelfde als mijn oude collega uit lang vervlogen tijden.

F O T O.

PLUIZEN VAN PAARDENHAAR - MATRASSEN.

ARBEIDSTHERAPIE DOOR PATIENTEN VAN REINIER VAN ARKEL.

Bronnen: Stadsarchief - 's-Hertogenbosch.

